

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตครอบครัว ความพึงพอใจต่ออาชีพเย็บผ้าโหล และความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจต่ออาชีพเย็บผ้าโหลกับคุณภาพชีวิตครอบครัว ตามการรับรู้ของสตรีเย็บผ้าโหลในจังหวัดอุดรธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือครอบครัวสตรีเย็บผ้าโหล ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling without Replacement) จากครอบครัวสตรีเย็บผ้าโหลที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี จำนวน 1,035 ครอบครัว เครื่องมือในการศึกษาวิจัย ครั้งนี้เป็นแบบประเมินคุณภาพชีวิตครอบครัวตามการรับรู้ของสตรีเย็บผ้าโหล รวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์ หากค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8908 นำเสนอผลการวิจัยดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 ข้อมูลทั่วไป

พบว่าผู้ตอบแบบประเมินคุณภาพชีวิตครอบครัวตามการรับรู้ของสตรีเย็บผ้าโหล กรณีศึกษาจังหวัดอุดรธานี ทั้งหมดเป็นเพศหญิงคิดเป็น (ร้อยละ 100) ส่วนใหญ่อายุ 33-41 ปี (ร้อยละ 52.0) ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส (ร้อยละ 88.0) มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 59.3) มีสถานะในครอบครัวเป็นคู่สมรสของหัวหน้าครอบครัวมากที่สุด (ร้อยละ 65.3) มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 1-5 คน คิดเป็น (ร้อยละ 72.6) ลักษณะของครอบครัวส่วนใหญ่เป็นครอบครัวเดี่ยว (ร้อยละ 56.0) ที่มาของรายได้รองส่วนใหญ่ได้จากอาชีพเกษตรกรรม (ร้อยละ 52.0) รายได้ของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต่ำกว่า 5,000 บาท (ร้อยละ 94.0) รายได้รวมของครอบครัวต่อเดือนส่วนใหญ่มีรายได้ 5,001-10,000 บาท (ร้อยละ 44.0) รายจ่ายของผู้ตอบแบบสอบถามต่อเดือนส่วนใหญ่ไม่เกิน 5,000 บาท (ร้อยละ 87.3) รายจ่ายของครอบครัวต่อเดือนส่วนใหญ่มีรายจ่าย 10,001-15,000 บาท (ร้อยละ 25.3) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ระบุว่าไม่มีหนี้สินส่วนตัวส่วนใหญ่ (ร้อยละ 70.7) แต่ครอบครัวส่วนใหญ่มีหนี้สิน (ร้อยละ 63.3) ส่วนใหญ่เป็นหนี้ธนาคาร (ร้อยละ 76.0) การใช้จ่ายเงินในครอบครัวมีการใช้ร่วมกันกับครอบครัว (ร้อยละ 86) รายได้ของครอบครัวต่อเดือนมีพอใช้จ่ายแต่ไม่มีเหลือเก็บ (ร้อยละ 62) ครอบครัวนับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 100 ภาพรวมภาวะสุขภาพของครอบครัวในปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่แข็งแรงพอใช้ (ร้อยละ 44.0) และในรอบ 1 ปีที่ผ่านมาผู้ตอบแบบสอบถามไม่เคยรู้สึกว่าการทำร้ายร่างกายหรือจิตใจจากสามีหรือบุตรหรือสมาชิกในครอบครัว (ร้อยละ 81.3)

1.2 คุณภาพชีวิตครอบครัวตามการรับรู้ของสตรีเย็บผ้าโหลในจังหวัดอุดรธานี พบว่าระดับคุณภาพชีวิตของครอบครัวของสตรีเย็บผ้าโหลจำแนกตามองค์ประกอบคุณภาพชีวิตครอบครัวทั้ง 4 ด้าน คือ

1. ด้านกายภาพ ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 94.6) รองลงมาคือคุณภาพชีวิตครอบครัวอยู่ในระดับดี (ร้อยละ 5.4)

2. ด้านจิตอารมณ์สังคมและจิตวิญญาณ ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับคุณภาพชีวิตครอบครัวระดับปานกลาง (ร้อยละ 80.7) รองลงมาคือระดับคุณภาพชีวิตครอบครัวที่ดี (ร้อยละ 18.0) และมีข้อคำถามทางลบ 1 ข้อ คือมีความรู้สึกที่ไม่ดี เช่น รู้สึกเหงา เศร้า หดหู่ สิ้นหวัง วิตกกังวล ที่มีระดับปานกลาง (ร้อยละ 46.7)

3. ด้านแหล่งประโยชน์สนับสนุน ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับคุณภาพชีวิตครอบครัวปานกลาง (ร้อยละ 57.3) และมีระดับคุณภาพชีวิตครอบครัวที่ดี (ร้อยละ 42.7.0)

4. ด้านการทำหน้าที่ของครอบครัว ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับคุณภาพชีวิตครอบครัวที่ดี (ร้อยละ 87.3) รองลงมาคือระดับคุณภาพชีวิตครอบครัวที่ดี (ร้อยละ 12.7)

กล่าวโดยสรุป ระดับคุณภาพชีวิตครอบครัวของแรงงานสตรีเย็บผ้าโหลในจังหวัดอุดรธานี จำแนกตามองค์ประกอบคุณภาพชีวิตครอบครัวทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านกายภาพ ด้านจิตอารมณ์สังคมและจิตวิญญาณ และด้านแหล่งประโยชน์สนับสนุนมีระดับคุณภาพชีวิตครอบครัวปานกลาง ส่วนด้านการทำหน้าที่ของครอบครัว มีระดับคุณภาพชีวิตครอบครัวที่ดี ส่วนระดับคุณภาพชีวิตครอบครัวของสตรีเย็บผ้าโหลจำแนกตามคุณภาพชีวิตและสุขภาพโดยรวม ซึ่งไม่รวมอยู่ในองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน มี 2 ข้อ คือ ด้านความพอใจกับสุขภาพและด้านความรู้สึกว่าครอบครัวตนเองว่ามีคุณภาพชีวิตหรือความเป็นอยู่ ส่วนใหญ่มีระดับความรู้สึกปานกลาง

1.3 ความพึงพอใจในอาชีพเย็บผ้าโหลตามการรับรู้ของสตรีเย็บผ้าโหลในจังหวัดอุดรธานี

จากผลการวิจัยพบว่า จำนวนและร้อยละที่ระบุว่าเป็นระดับความเห็นด้วยในระดับการเห็นด้วยมากที่สุด คือ เรื่องต้องการรับสวัสดิการและสิทธิประโยชน์ต่างๆ เหมือนกับแรงงานในระบบ (ร้อยละ 47.3) ส่วนจำนวนและร้อยละที่ระบุว่าเป็นระดับความเห็นด้วยในระดับการเห็นด้วยมาก คือเรื่องพอใจกับความสามารถในปัจจุบัน (ร้อยละ 64.7) ส่วนจำนวนและร้อยละที่ระบุว่าเป็นระดับความเห็นด้วยในระดับปาน คือเรื่องคิดว่างาน/อาชีพเป็นอาชีพที่มีโอกาสก้าวหน้าดีหรือมีโอกาสขยายกิจการ (ร้อยละ 50.7) ส่วนจำนวนและร้อยละที่ระบุว่าเป็นระดับความเห็นด้วยในระดับน้อย คือเรื่องได้รับสวัสดิการและสิทธิประโยชน์จากภาครัฐในการช่วยเหลือการทำอาชีพเย็บผ้าโหลเป็นอย่างดี (ร้อยละ 67.3) ส่วนจำนวนและร้อยละที่ระบุว่ามีไม่เห็นด้วย คือเรื่องคิดว่าปัจจุบันอาชีพมีระบบและกลไกรองรับด้านการประกันรายได้ดีแล้ว เช่น การประกันรายได้ การหาตลาดจำหน่าย ฯลฯ (ร้อยละ 65.3) ส่วนค่าเฉลี่ยค่าคะแนนที่ได้รับค่าคะแนนสูงสุด อันดับ 1 ต้องการรับสวัสดิการและสิทธิประโยชน์ต่างๆ เหมือนกับแรงงานในระบบ ($\bar{X} = 4.26$, S.D= 0.886) อันดับ 2 คิดว่างานที่ทำอยู่มีความเหมาะสมกับเพศหญิง ($\bar{X} = 4.16$, S.D= 0.786) อันดับ 3 รู้สึกภูมิใจในงานอาชีพ ($\bar{X} = 3.81$, S.D= 0.708) ส่วนค่าเฉลี่ยค่าคะแนนที่ได้รับค่าคะแนนต่ำสุด คือได้รับสวัสดิการและสิทธิประโยชน์จากภาครัฐในการช่วยเหลือการทำอาชีพเย็บผ้าโหลเป็นอย่างดี ($\bar{X} = 1.69$, S.D= 1.063) ซึ่งผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานนี้ของกลุ่มตัวอย่าง 19 ข้อ มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมต่ำสุดถึงสูงสุดอยู่ระหว่าง 1.69 ถึง 4.26 และมีค่าเฉลี่ยเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.063 ถึง 0.886

กล่าวโดยสรุปจะเห็นได้ว่าสตรีเย็บผ้าโหลส่วนใหญ่พึงพอใจกับการทำงานบ้านและการประกอบอาชีพ แต่ไม่พึงพอใจเรื่องของสวัสดิการในการประกอบอาชีพเย็บผ้าโหลที่รับงานมาทำที่บ้าน ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด คือ ปัญหาการไม่ได้รับสวัสดิการและการคุ้มครองแรงงาน การไม่ได้รับความคุ้มครองในด้านความปลอดภัยและสุขภาพอนามัยจากการทำงาน ได้รับความเดือดร้อนอย่างมากเนื่องจากเป็นแรงงานที่ไม่ได้รับการคุ้มครองสวัสดิการใดๆ ไม่สามารถเข้าถึงการประกันสังคม และ พ.ร.บ.คุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ไม่ได้ให้การคุ้มครองครอบคลุมไปถึงแรงงานนอกระบบ ในขณะที่กฎกระทรวงคุ้มครองแรงงานในงานรับไปทำที่บ้าน พ.ศ. 2547 ไม่ได้ให้การคุ้มครองที่เพียงพอ และไม่สามารถบังคับใช้ได้จริง การผลักดันพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมพัฒนาผู้รับงานไปทำที่บ้านก็ยังไม่บรรลุผล (สุนทรี หัตถิ, 2550) จึงสรุปได้ว่าปัจจุบันยังมีได้มีกฎหมายเฉพาะใดๆ ที่จะให้การคุ้มครองแรงงานสตรีเย็บผ้าโหลที่เป็นแรงงานนอกระบบได้อย่างสมเหตุสมผลและเพียงพอ

1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจต่ออาชีพเย็บผ้าโหลกับคุณภาพชีวิตครอบครัวตามการรับรู้ของสตรีเย็บผ้าโหลในจังหวัดอุดรธานี

การผลการศึกษายืนยันพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจต่ออาชีพเย็บผ้าโหลซึ่งเป็นงานที่รับมาทำที่บ้านกับคุณภาพชีวิตครอบครัวตามการรับรู้ของสตรีเย็บผ้าโหลในจังหวัดอุดรธานี มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กล่าวคือ เมื่อมีความพึงพอใจต่ออาชีพเย็บผ้าโหลมากคุณภาพชีวิตครอบครัวก็จะมาก อันจะเห็นได้ว่าการที่สตรีรับงานมาทำที่บ้านสามารถทำหน้าที่ครอบครัวควบคู่ไปกับการทำงานอาชีพด้วยส่งผลให้มีระดับคุณภาพชีวิตตามการรับรู้ของสตรีอยู่ในระดับที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ด้านการพยาบาล และการพยาบาลครอบครัว

2.1.1 พยาบาลครอบครัวสามารถนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางให้การแก้ไขปัญหาคคุณภาพชีวิตครอบครัวที่เกิดขึ้น ทั้งด้านกายภาพ ด้านจิตอารมณ์สังคมและจิตวิญญาณ ด้านแหล่งประโยชน์สนับสนุน และด้านการทำหน้าที่ของครอบครัวให้ได้ในทิศทางเดียวกับการทำงานหารายได้นั้นจะช่วยให้เกิดคุณภาพชีวิตครอบครัวดีตามการรับรู้ของสตรีได้และเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์สำหรับพยาบาล เพื่อวางแผนให้การดูแลครอบครัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.2 การให้บริการเชิงรุก ทีมสุขภาพสามารถนำแบบประเมินคุณภาพชีวิตครอบครัวไปใช้ในสถานบริการปฐมภูมิเพื่อประเมินระดับปัญหาและค้นหาปัญหา ในครอบครัวของแรงงานนอกระบบกลุ่มสตรีเย็บผ้าโหลที่มีปัญหาเรื่องสุขภาพจากการทำงาน เพื่อส่งเสริม ป้องกันลดการเกิดปัญหาในอนาคตได้

2.1.3 ควรจะมีการการศึกษาเรื่องปัญหาของแรงงานนอกระบบ กลุ่มสตรีเย็บผ้าโหลในเรื่องของอาชีพอนามัย เพื่อหาแนวทางป้องกันการเกิดโรคจากการประกอบอาชีพที่ยั่งยืนในแรงงานนอกระบบในกลุ่มนี้

2.2 ด้านการศึกษา

2.2.1 เพื่อให้บังเกิดผลดีต่อแรงงานนอกระบบภาคการผลิตทั้งภาครัฐและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมและนำผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าดังกล่าว ควรจะนำไปกำหนดให้เป็นนโยบายและแผนงานคุ้มครองแรงงานของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานต่อไป

2.3 ด้านการศึกษาวิจัย

2.3.1 ควรมีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับ ความพึงพอใจต่ออาชีพเย็บผ้าโหลกับคุณภาพชีวิตครอบครัว ตามการรับรู้ของสตรีเย็บผ้าโหล สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปวางแผนและกำหนดวิธีการที่เหมาะสม

2.3.2 ควรมีการศึกษาวิจัยคุณภาพชีวิตครอบครัวของสตรีเย็บผ้าโหลในเขตพื้นที่ที่แตกต่างกัน เช่น พื้นที่ในเขตเมือง เขตชนบท เพื่อหาความแตกต่างของคุณภาพชีวิตครอบครัวของสตรีเย็บผ้าโหลที่เป็นแรงงานนอกระบบ และนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนา

2.3.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก เนื่องจากเรื่องคุณภาพชีวิตครอบครัว เป็นเรื่องที่วัดด้วยความรู้สึกหากเป็นวิจัยเชิงคุณภาพอาจจะได้ข้อมูลในเชิงลึกมากกว่านี้

2.3.4 ควรมีการศึกษาวิจัยการใช้แบบประเมินคุณภาพชีวิตครอบครัวในพื้นที่อื่นๆ เพื่อพัฒนา เครื่องมือการประเมินคุณภาพชีวิตครอบครัวที่มีมาตรฐานใช้ร่วมกัน เนื่องจากเครื่องมือที่ใช้ประเมินคุณภาพชีวิต ในประเทศไทยส่วนมากเป็นการประเมินคุณภาพชีวิตระดับบุคคล

2.4 ด้านการวางแผนและนโยบาย

2.4.1 รัฐควรปรับปรุงภาวะเศรษฐกิจและการเมืองให้ดีขึ้น ทั้งนี้ เพราะกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความ คิดเห็นว่า ชีวิตดีขึ้นหรือเลวลงเป็นผลมาจากทางด้านเศรษฐกิจและผลสะท้อนจากการเมือง

2.4.2 ในด้านสิ่งแวดล้อมและชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน ตัวอย่างยังมีปัญหาเรื่องสวัสดิการแรงงาน งานนอกระบบ ความพึงพอใจในบริการของรัฐ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รัฐน่าจะ ได้มีการปรับปรุงให้ดีขึ้นด้วย

2.4.3 รัฐน่าจะมีการกำหนดมาตรฐานคุณภาพชีวิตครอบครัวขั้นต่ำ ของแรงงานนอกระบบเพื่อเป็น บรรทัดฐานในการดูแลคุณภาพชีวิตครอบครัวของแรงงานนอกระบบให้เป็น ไปและสอดคล้องกับบทบัญญัติใน รัฐธรรมนูญด้วย โดยให้มีการสะท้อนข้อมูลที่ครอบคลุมทั้งพื้นที่เมืองและชนบท